

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI MERYTORYCZNEJ
MUZEUM W TOMASZOWIE MAZOWIECKIM IM. A. HR. OSTROWSKIEGO
za 2016 ROK**

Lp.	Formy działalności	Wykonanie na 31.12.2016 r.
1	Prace naukowo – badawcze	4
2	Konferencje, sesje, zjazdy, seminaria organizowane przez Muzeum	1
3	Konferencje, sesje, zjazdy, seminaria obce	4
4	Wystawy stałe Wystawy czasowe i oświatowe Ogółem frekwencja na wystawach	5 19 16212
5	Wystawy czasowe	9
6	Wystawy oświatowe, pokonkursowe	10
7	Frekwencja ogółem	14460
8	Frekwencja – zwiedzający indywidualnie - zwiedzający grupowo - zwiedzający – młodzież szkolna	4627 9833 9723
9	Frekwencja – zwiedzający bezpłatnie W tym: Imprezy okolicznościowe Noc Muzeum	4167 2767 1400
10	Imprezy oświatowe : ■ Sesje naukowe, zjazdy ■ uroczyste otwarcia wystaw ■ spektakle, koncerty ■ spotkania, prelekcje, odczyty ■ lekcje muzealne ■ warsztaty interaktywne ■ Noc Muzeum	1-110 8 -610 2-140 11 - 433 18 - 514 435 – 9092 1 - 1400
11	Frekwencja na imprezach oświatowych ogółem	12299
12	• Kiermasze, giełdy, aukcje, pokazy • Imprezy plenerowe, pikniki historyczne	4 – 1355 1
13	Konkursy	1 – 101 (30 laureatów)
14	Wydawnictwa Foldery	3 – nakład: 75 2 – 1120 szt.
15	Ilość numerów inwentarza pozyskanych w okresie sprawozdawczym Stan eksponatów, numerów inwentarzowych Przeprowadzenie spisów w działach - scontrum	472 16482 3

16	Digitalizacja W tym eksponaty zdigitalizowane w okresie sprawozdawczym	1351 0
17	Konserwacje Renowacja	1 7
18	Zbiory biblioteczne Stan na 1 stycznia 2016 r. Przybyło: Stan na 31 grudnia 2016 r.	9657 150 9807
19	Zbiory specjalne – stan:	610
20	Ilość odbitek Negatywów	1446 50338
21	Współpraca	
22	Ilość osób zatrudnionych w Muzeum w tym niepełnozatrudnieni	15 4
23	Działalność gospodarcza	
24	Promocja	
25	Inne formy działalności	

W okresie sprawozdawczym dla tomaszowskiego Muzeum istotnymi wydarzeniami były :

1. **Prace naukowo – badawcze**
2. **Opracowanie projektu modernizacji wystaw stałych**, styczeń - marzec 2016 r.
3. **„Rok Henryka Sienkiewicza w Muzeum” (styczeń – luty 2016 r.) – program wystawienniczo – edukacyjny obejmujący:**
  - wystawy czasowe: „Trylogia – dziwne materii pomieszanie” i „Na tropie Henryka S.”
  - lekcje muzealne „Sienkiewicz znany i nieznan”
  - warsztaty literacko – muzealne : „Muzealni detektywi: Na tropie Henryka S.”
4. **„Chrzest Polski – Drzwi do nowoczesnej Europy” (marzec – maj 2016 r.) – program wystawienniczo – edukacyjny dla dzieci, młodzieży i dorosłych obejmujący:**
  - wystawy czasowe: „Poczet Królów i Księżąt Polskich” i „Znaki Państwa Polskiego”
  - cykl wykładów historycznych poświęconych temu wydarzeniu i jego konsekwencjom
  - lekcje i warsztaty muzealne w sceneriach wystawy czasowych, „ Co nosił król na głowie” i „ Chrobry poluje na bobry”
5. **Noc Muzeum** - zwiedzanie Muzeum w godzinach wieczornych (14/15 maja 2016 r.)
6. **„Nie tylko przez dziurkę od klucza. ROSI – skarb z głębin Pilicy”** – przygotowania do wystawy czasowej, maj-czerwiec 2016 r.
7. **Europejskie Dni Dziedzictwa 2016**
8. **„Mistrzowie tradycji” - Jubileusz 40 -lecia Oddziału Piotrkowskiego Stowarzyszenia Twórców Ludowych w Tomaszowie Mazowieckim** – wrzesień – październik 2016 r.
9. **„ Świat zmysłów”** – wystawa czasowa przygotowana przez Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Maius w Krakowie – październik – grudzień 2016 r.
10. **„ 50 lat minęło...** Wystawa jubileuszowa Stowarzyszenia Amatorów Plastyków – grudzień 2016 r.
11. **Opracowanie projektu modernizacji wystaw stałych**

Pracownicy Muzeum w okresie sprawozdawczym prowadzili interesujące prace naukowo – badawcze, przygotowali ciekawe ekspozycje czasowe i oświatowe, w tym: 7 z zakresu sztuki, 3 z historii, 2 – pokonkursowe, 2- etnograficzne, 1- aukcyjna, 2 – z zakresu literatury, 1 – z zakresu przyrody, 1 - biograficzna. Ogółem zorganizowaliśmy 19 wystaw czasowych, które zwiedziło 16212 osób. Jedna wystawa zorganizowana została poza Muzeum w ramach cyklu „ Muzeum bez ścian”.

Zaproponowaliśmy bogatą w różnorodność form działalności oświatową, oferując szeroki zakres tematyczny w ramach lekcji muzealnych(trwających 45 min.) i warsztatów interaktywnych (trwających 90 minut) z różnych dziedzin nauki realizowanych w scenerii wystaw stałych i czasowych. Na uwagę zasługują:

- cieszący się ogromnym zainteresowaniem projekt edukacyjny realizowany od 2009 r. pod hasłem **Muzealna Akademia Malucha** (projekt wyróżniony przez Mazowieckie Centrum Kultury i Sztuki oraz Fundację Genshagen i zakwalifikowany jako jeden z dziesięciu do polsko - niemieckiego projektu muzealnej edukacji twórczej i badań nad codziennością) i wyróżniony na Konferencji Forum Edukatorów Muzealnych jako interesujący i jedyny o takim charakterze program edukacyjny w Polsce. Siódma Edycja MAM, uroczyste zakończone i podsumowane w Muzeum w pięciu turach w dniach 16- 22 czerwca br. ,liczyła 516 słuchaczy, odwiedzających naszą placówkę systematycznie raz lub dwa razy w miesiącu (23 grupy) .

W listopadzie 2016 r. zainaugurowana została VIII edycja projektu, która liczy **478 uczniów tj. 22 grupy**, (w tym :75 Słuchaczy I roku MAM (4 grupy), 293 Słuchaczy II roku MAM (13 grup),110 Słuchaczy III roku MAM (5 grup) które systematycznie , minimum raz w miesiącu odwiedzają naszą placówkę uczestnicząc w zajęciach warsztatowych, terenowych, spotkaniach, konkursach itp. Każdy Słuchacz posiada indeks i identyfikator. Podobnie jak na studiach są semestry: zimowy i letni, które są uroczyste podsumowywane. celem oprócz promocji zabytków, tradycji, historii i sztuki, jest promocja muzeum i jego zbiorów oraz pokazanie , że w muzeum nie musi być nudno, jak niektórzy twierdzą, lecz wręcz przeciwnie, wizyta może okazać się atrakcyjna, ciekawa , czasem nietypowa. Odbiorcami programu są uczniowie klas I – III szkół podstawowych, którzy w ciągu trzech lat poznają muzeum i muzealia, zgodnie z zasadą „ bawiąc – uczyć”.

- „**Rok Henryka Sienkiewicza w Muzeum**” (styczeń – luty 2016 r.) –cieszący się ogromnym zainteresowaniem program wystawienniczo – edukacyjny obejmujący:

- wystawy czasowe: „ Trylogia – dziwne materii pomieszanie” i „Na tropie Henryka S.”
- lekcje muzealne „Sienkiewicz znany i nieznan”
- warsztaty literacko – muzealne : „Muzealni detektywi: Na tropie Henryka S.”

W ramach Projektu zrealizowanych zostało 49 zajęć warsztatowych , 5 lekcji muzealnych . Ogółem w programie uczestniczyło 1876 osób.

- „**Chrzest Polski – Drzwi do nowoczesnej Europy**” (marzec – maj 2016 r.) – program wystawienniczo – edukacyjny dla dzieci, młodzieży i dorosłych zrealizowany w ramach obchodów 1050rocznicy przejścia przez Polskę Chrztu, obejmujący:

- wystawy czasowe: „Poczet Królów i Książąt Polskich” i „Znaki Państwa Polskiego”
- cykl wykładów historycznych poświęconych temu wydarzeniu i jego konsekwencjom
- lekcje i warsztaty muzealne w sceneriach wystaw czasowych, „ Co nosił król na głowie” i „Chrobry poluje na bobry”

- „**Nie tylko przez dziurkę od klucza. ROSI – skarb z głębin Pilicy**” – wystawa czasowa zorganizowana z okazji 20 rocznicy wydobywania porcelany z Pilicy - lipiec – wrzesień 2016 r.

- „ **Mistrzowie tradycji” - Jubileusz 40 -lecia Oddziału Piotrkowskiego Stowarzyszenia Twórców Ludowych w Tomaszowie Mazowieckim .** W ramach obchodów zorganizowana została wystawa oraz zjazd podsumowujące 40 lat działania twórców ludowych kultywujących popularyzujących tradycję, kulturę i sztukę regionu rawsko – opoczyńskiego - wrzesień – październik 2016 r.

- „ **Świat zmysłów**” wystawa czasowa i zajęcia edukacyjne realizowane w jej scenerii, które cieszyły się ogromnym zainteresowaniem zwiedzających . Ekspozycję zwiedziło 2960 osób.

- „ **50 lat minęło...** Wystawa jubileuszowa Stowarzyszenia Amatorów Plastyków – grudzień 2016 r.

- zajęcia edukacyjne z zakresu muzealnictwa „ Muzealni tropiciele” obejmujący tematy: „ Podróż po Muzeolandii”, „ Muzeum bez tajemnic”, Muzeobiznes -gra planszowa”, „ Muzeum – Muzealia – Muzealnik”, „ Muzealne podchody – poszukiwanie skarbu”, „ Wizyta w Muzeum – to nie boli...”, „ M jak Muzeum. Tradycja i nowoczesność”

- zajęcia plastyczne pt „ Moja przygoda w Muzeum”, „ Obraz – barwa – kształt”, „ Czy muzykę da się namalować?”

- zajęcia z zakresu etnografii dotyczące dorocznych obrzędów i zwyczajów ludowych, i tematy cieszące się dużym zainteresowaniem „ Tradycyjna Palma Wielkanocna”, „ Plastyka papierowa regionu”, „Strój ludowy w rawsko – opoczyńskim”

- zajęcia „ Spotkania z przyrodą” , obejmujące m.in. „ Tropy zwierząt”, „Opowieść o drzewach”, „ Las i jego mieszkańcy”, „ Podstawy ekologii”, „Leśne koło fortuny”, tematy które cieszą się dużym zainteresowaniem. Są realizowane zarówno w scenerii wystawy stałej , jak i w przymuzealnym parku.

- „ Spotkania z historią i nie tylko...” – cykl bezpłatnych wykładów wygłaszanych przez zapraszanych gości – specjalistów z zakresu historii i dyscyplin pokrewnych cieszący się coraz większym zainteresowaniem.

- zajęcia warsztatowe z zakresu historii miasta - „ Jaśnie Państwo z nad Wolbórki”, „ Budujemy dawny Tomaszów”, „ Co widziała panna na niedźwiedziu. Historia Tomaszowa dla najmłodszych”, „ Znam moje miasto”, „ Legendy i podania o Tomaszowie i okolicach”, „ Herb – flaga – barwy Tomaszowa”, „ Cudze chwalicie swego nie znacie – atrakcje turystyczne Tomaszowa i okolic”, „ Zamki i pałace”, i **nowość** „Agent Tomasz – w poszukiwaniu Skarbu Ostrowskich – gra terenowa

- zajęcia z zakresu literatury – „ Języczek – wędowniczek”, „ Lokomotywa i inne wiersze Juliana Tuwima”, „ Śladami Juliana Tuwima po Tomaszowie i okolicach” „Biblia – arcydzieło wszechczasów”

Pracownicy merytoryczni w okresie sprawozdawczym przeprowadzili **18 lekcji muzealnych (45 minutowych)**, z 11 tematów, w których uczestniczyło 514 uczniów.

Zrealizowanych zostało ogółem **435 zajęć warsztatowych (90 minutowych)** , w których brało udział 9092 uczestników.

Wydaliśmy: cztery numery Biuletynu Informacyjnego Muzeum (jeden podwójny) i katalog do wystawy „ Zapach migdałów” oraz folder do wystawy „ Nie tylko przez dziurkę od klucza. ROSI – skarb z głębin Pilicy”.

Ponadto zorganizowane zostały:

- 11 prelekcji w ramach „ Spotkań z historią i nie tylko... (433 osoby)
- 1 kiermasz (ok.450 osób)
- Włączyliśmy się w II Jarmark Wielkanocny(Pl. Kościuszki)
- 1 giełda (ok. 350 osób)
- Noc Muzeum (ok. 1400 osób)
- 1 konkurs (101 osób)
- 1 Aukcja Kolekcjonerka (10 osób)
- 1 pokaz (ok. 500 osób)

Ogółem odwiedziło naszą placówkę **14 460 osób**, w tym 4167 osób bezpłatnie, 9833 osoby w grupach zorganizowanych.

Poniżej przedstawiam szczegółowe sprawozdanie merytoryczne z zakresu różnych form działalności:

Ad.I.

W zakresie działalności naukowo – badawczej pracownicy merytoryczni przeprowadzili następujące prace:

Dział archeologiczny:

Przeprowadzono archeologiczne badania wykopaliskowe na terenie stanowiska archeologicznego wielokulturowego oznaczonego jako Tomaszów Mazowiecki, stanowisko 10 (AZP 71-57/11) sezon drugi, których celem było poszerzenie wiedzy na temat osadnictwa pradziejowego w środkowym dorzeczu Pilicy oraz ochrona zabytków archeologicznych. Sporządzono pisemną dokumentację z badań w formie sprawozdania, rysunków i zdjęć oraz zabezpieczono zabytki archeologiczne (999 artefaktów). Badania sfinansowane Przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Łodzi. Przeprowadzone zostały badania powierzchniowe stanowisk archeologicznych w okolicach Tomaszowa Mazowieckiego w celu kontroli tych stanowisk i zapoznaniem się ze stanem ich zachowania . Sporządzono opracowanie tychże badań w formie Sprawozdania wraz z dziennikiem badań.

Systematycznie prowadzone były badania archeologiczne w celu zweryfikowania stanu zachowania i funkcji stanowisk archeologicznego. Prowadzana była stała penetracja i kontrola stanowisk archeologicznych objętych ochroną konserwatorską.

Opracowany został wykaz najbardziej cennych stanowisk archeologicznych w Tomaszowie Mazowieckim i okolicy dla Powiatowej Komendy Policji w Tomaszowie Mazowieckim.

Dział historii i archeologii:

Przeprowadzona została kwerenda źródłowa i prospekcja terenowa w miejscowościach, w których znajdują się lub znajdowały historyczne parafie regionu tomaszowskiego. Wykonana została dokumentacja fotograficzna zabytkowej architektury przemysłowej i opracowana w formie prelekcji i konspektu. Zweryfikowana została informacja (anonimowy list z mapą) dotycząca miejsca pochówku mjra Hubala. Korespondencja przekazana została do Rady Pamięci Narodowej w Warszawie.

Dział historii:

Przeprowadzone zostały badania nad zabytkową architekturą i urbanistyką Tomaszowa (rejon ul. Barlickiego i Placu Czerwca 1989 r.) i opracowana w formie wykładu popularnonaukowego Studia nad historią rodziny Ostrowskich – założycieli Tomaszowa i udział w audycji radiowej Łosiwisko(RDC – Warszawa)

Dział etnograficzny:

Aktualizacja bazy danych twórców ludowych regionu rawskiego, opoczyńskiego, piotrkowskiego brzezińskiego, aktualna baza twórców opracowana została w formie wydawnictwa „ Mistrzowie Tradycji – Twórcy Ludowi Oddziału Piotrkowskiego Stowarzyszenia Twórców Ludowych w Tomaszowie Mazowieckim w 40.lecie działalności”, które wydane został przez Stowarzyszenie Twórców Ludowych Oddział Piotrkowski przy okazji Jubileuszu 40 lecia działalności OP STL.. Kontynuowane były badania dotyczące twórczości ludowej w powiecie tomaszowskim w celu pozyskania wiedzy na temat zwyczajów i obrzędów współcześnie kultywowanych w regionie rawskim (wywiad swobodny, obserwacje)

Dział sztuki:

Kwerenda i opracowanie życiorysów w cyklu „ a-ZNA...M – Alfabet znanych malarzy” opublikowane w BIM

Dział oświatowy:

Kontynuowanie pisania rozprawy doktorskiej „ Ekonomika edukacji muzealnej. Wskaźniki efektywności działalności edukacyjno – rozrywkowej Muzeum w Tomaszowie Mazowieckim pod kier. prof. Doroty Folgi – Januszewskiej w Instytucie Muzeologii Uniwersytetu ks. kard. St. Wyszyńskiego w Warszawie (planowany termin zakończenia pisania pracy – lipiec 2017)

Dział przyrodniczy:

Kontynuowanie badań penetracyjnych herpetofauny w Rezerwacie Niebieskie Źródła

Pracownicy Muzeum przygotowali artykuły do Biuletynu Informacyjnego Muzeum.

Na bieżąco prowadzili dokumentację naukową nowo pozyskanych zabytków i udzielali konsultacji merytorycznych i realizowali zajęcia praktyczne dla studentów i praktykantów.

Ad. II - III

Pracownicy Muzeum uczestniczyli w sesjach , seminariach organizowanych przez inne instytucje:

- Seminaria archeologiczne , organizowane przez Instytut Archeologii UŁ, Muzeum Etnograficzne i Archeologiczne w Łodzi
- Seminarium „ Bezpieczeństwo wobec współczesnych zagrożeń i wyzwań. Program działań w ramach cyklu „ Bezpieczeństwo (w) muzeum” – Warszawa
- Konferencja Dyrektorów i Kustoszy Województwa Łódzkiego w Opocznie i Brzezinach
- Uroczyste otwarcia wystaw w muzeach i instytucjach kultury województwa łódzkiego
- Posiedzenia komisji konkursowych.
- Konferencja „ Weź przyszłość w swoje ręce” zorganizowana przez Uniwersytet Łódzki Filię w Tomaszowie Mazowieckim

Ponadto pracownicy Muzeum w okresie sprawozdawczym brali udział w uroczystościach patriotycznych , a także byli konsultantami prac magisterskich i publikacji naukowych.

Pracownicy Muzeum uczestniczyli w szkoleniach

- Podstawy digitalizacji i prowadzenia projektu digitalizacyjnego w muzeach (NIMOZ Warszawa)
- Ochrona i konserwacja zabytków muzealnych (Muzeum Archeologiczne w Warszawie)
- Kurs Archiwistyczny I stopnia (Piotrków Tryb.)
- wizyta studyjna w Pałacyku Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku
- wizyta studyjna we Wrocławiu (Panorama Raławicka, Rynek)
- szkolenie „ Ja – Ty. Zasoby – relacje - możliwości”(Muzeum w Tomaszowie Mazowieckim im. A. hr. Ostrowskiego)
- okresowe szkolenia z zakresu BHP i p/poż

Ad. IV - IX.

W okresie sprawozdawczym eksponowaliśmy stałe wystawy – etnograficzną, archeologiczną, historyczną, sztuki i przyrodniczą. Opracowany został ramowy projekt modernizacji wystaw stałych i adaptacji budynku postajennego do celów ekspozycyjno – magazynowych (Załącznik Nr 1).

Zorganizowane zostały następujące wystawy czasowe:

Lp	Tytuł wystawy	Frekwencja	Miesiąc
1.	Biennale SAP	12	Styczeń
2.	Trylogia – dziwne materii pomieszanie	1982	Styczeń/luty
3.	Poczet Królów i Książąt Polskich	1483	Marzec/maj
4.	Dyplomy Liceum Plastycznego	1555	Maj
5.	„ Zapach migdałów. Jarosław Luteracki	1374	Czerwiec
6.	„ Nie tylko przez dziurkę od klucza. ROSI – skarb z głębin Pilicy”	565	Lipiec –wrzesień
7.	„ Mistrzowie Tradycji – Sztuka Ludowa	436	Wrzesień/

	Twórców OP STL w 40.lecie działalności”		październik
8.	„ Świat zmysłów”	2960	Październik/ grudzień
9.	„ 50 lat minęło... Stowarzyszenie Amatorów Plastyków”	150	Grudzień -

oraz niżej wymienione wystawy oświatowe, pokonkursowe i w ramach Letniego Salonu Artystycznego (mała sala) :

Lp	Tytuł wystawy	Frekwencja	Miesiąc
1.	Ceramika	2	Styczeń
2.	Na tropie Henryka S. z okazji Roku Henryka Sienkiewicza	1876	Styczeń/luty
3.	Wystawa jubileuszowa „ 50 lat TPM”	200	10-29 marca
4.	Najpiękniejsza Pisanka i Palma Wielkanocna - pokonkursowa	75	1-4 kwietnia
5.	Znaki Państwa Polskiego	630	Kwiecień/maj
6.	Prezentacja przedmiotów przekazanych na XVII Aukcję Kolekcjonerską	100	10-15 maja
7.	„ Kruchości. Obiekty Anna Luteracka”	1151	Maj/czerwiec
8.	„ Krajobrazy wsi polskiej. Fotografie Zygmunta Dziedzińskiego	604	Czerwiec/lipiec
9.	„ Moją polityką jest miłość. Św. Urszula Ledóchowska”	370	Lipiec/ sierpień
10.	W ramach cyklu „ Muzeum bez ścian” zorganizowana została wystawa pt. „ Opoczyńska moda chłopska z początku XX w.” w COS w Spale		Czerwiec/ sierpień

W maju zorganizowaliśmy X Noc Muzeum, podczas której naszą placówkę odwiedziło 1400 osób. Uczestnicy mogli obejrzeć bezpłatnie wszystkie wystawy stałe i czasowe, na dziedzińcu Muzeum - prezentację rękodzieła członków Stowarzyszenia Twórców Ludowych Oddziału piotrkowskiego w Tomaszowie Maz., prezentację wyposażenia i uzbrojenia 25 Brygady Kawalerii Powietrznej w Tomaszowie Mazowieckim oraz transporter ROSI

W ramach bloku artystycznego Uczestnicy Nocy Muzeum mogli podziwiać spektakle, pokazy, koncerty, projekcje filmowe. Dodatkową atrakcją była „Biała Dama”

We współpracy z MZK Tomaszów Maz. i dzięki wsparciu finansowemu Prezydenta Miasta Tomaszowa Mazowieckiego (sfinansowanie kosztów transportu)zorganizowany został przejazd autobusami na trasie: Muzeum- Skansen Rzeki Pilicy – Groty Nagórzyckie- Muzeum.

Ad. X - XI.

Muzeum, w okresie sprawozdawczym oferowało wiele form działalności oświatowej. Zorganizowaliśmy 8 uroczystych otwarć wystaw , w których udział wzięło 610 osób. Zrealizowaliśmy 11 bezpłatnych prelekcji z zakresu historii , w których uczestniczyło 433 osoby, W 2016 r. przeprowadzonych zostało 435 90 – minutowych interaktywnych zajęć warsztatowych (9092 uczestników) z zakresu etnografii, literatury, przyrody, sztuki, historii, archeologii oraz realizowane w ramach cyklu „Muzealni tropiciele” , w tym nowe „ Rosi – muzealny kwiatuśzek. Historia wydobyta z Pilicy” „Opowieść o drzewach” i Jaśnie Państwo z nad Wolbórki” i gra terenowa „ Agent Tomasz – w poszukiwaniu Skarbu Ostrowskich”. Szczególnie dużym zainteresowaniem cieszyły się warsztaty „ Muzealni detektywi - Na tropie Henryka S.” poświęcone

Henrykowi Sienkiewiczowi i „ Co nosił król na głowie” realizowane w scenerii wystawy „ Poczet królów i Książąt Polskich” oraz „ Świat zmysłów”. Nieco mniejszym zainteresowaniem cieszyły się lekcje muzealne prowadzone w oparciu o wystawy stałe i czasowe, których zrealizowaliśmy ogółem 18

Dużym zainteresowaniem cieszy się wspomniany wcześniej program edukacyjny adresowany do uczniów i nauczycieli klas I – III szkół podstawowych zatytułowany Muzealna Akademia Malucha (skrót:MAM) , którego głównym założeniem jest promocja Muzeum i zabytków oraz zachęcanie do częstego odwiedzania nie tylko tomaszowskiego Muzeum, ale każdej placówki muzealnej, upowszechnianie wiedzy o mieście, regionie, rozwijanie zainteresowań, pobudzanie kreatywności i aktywności społecznej. W okresie sprawozdawczym zakończona została VII edycja MAM , która liczyła 516 Słuchaczy. Zainaugurowana została jego VIII edycja. Obecnie MAM liczy 478 uczniów.

Muzeum w okresie sprawozdawczym zrealizowało 11 bezpłatnych wykładów w cyklu „ Spotkania z historią i nie tylko...”, które cieszą się coraz większym zainteresowaniem. Wykłady odbywają raz w miesiącu w piątek o godz. 17.00. Wśród tematów podejmowanych przez wykładowców zainteresowaniem cieszyły się: „ Trylogia – dziwne materii pomieszanie”, „ Zmiany w nazwach ulic w Tomaszowie Mazowieckim”, „ Najstarsze parafie w regionie”, „ Historia buta”, „ Cmentarze wojskowe powiatu tomaszowskiego”. Cieszy fakt, że frekwencja stale wzrasta . Muzeum ,w celu poznania potrzeb i oczekiwań odbiorców w kwietniu br. zorganizowało spotkanie z nauczycielami zatytułowane „ Muzeum i Szkoła – Sąsiedzi i Partnerzy”.

Pracownicy Muzeum wygłosili 4 wykłady poza siedzibą , w ramach cyklu „ Muzeum bez ścian”.

Ad.XII

W okresie sprawozdawczym zorganizowaliśmy:

- XXVIII Kiermasz Palm i Pisanek Wielkanocnych, podczas którego twórcy z regionu rawsko – opoczyńskiego prezentowali akcesoria Świąt Wielkanocnych, a także wykonywali techniką batikową pisanki, wycinali wycinanki, koronki i girlandy (w godzinach od 10,00 do 14.00 odwiedziło Muzeum 450 osób).
- Giełdę minerałów i skamieniałości (350osób)

Ad.XIII.

Muzeum było organizatorem etapu miejsko –powiatowego międzynarodowego konkursu „ Moja przygoda w Muzeum”, organizowanego przez Muzeum w Toruniu i Pałac w Wilanowie, w którym wzięło udział 101 uczestników. Nagrodzono 30 laureatów, których prace zostały wysłane do Torunia. Rozstrzygnięcie konkursu odbyło się we wrześniu 2016 r. Jury XXXVIII edycji Międzynarodowego Konkursu Plastycznego dla Dzieci i Młodzieży pt. „MOJA PRZYGODA W MUZEUM”, po rozpatrzeniu nadesłanych 2300 prac zakwalifikowało na wystawę pokonkursową pracę, której autorką jest **WIKTORIA WITCZAK** - uczennica Zespołu Szkolno – Przedszkolnego Nr 2 Szkoła Podstawowa Nr 12 w Tomaszowie Maz., opiekunem jest p. mgr Ewelina Ślimak. Fundatorami nagród w etapie miejsko – powiatowym byli Starosta Powiatu Tomaszowskiego, Urząd Miasta w Tomaszowie Mazowieckim i Muzeum w Tomaszowie Mazowieckim.

Pracownicy Muzeum byli jurorami i konsultantami kilku konkursów plastycznych, literackich i etnograficznych organizowanych przez inne instytucje.

Ad. XIV.

W okresie sprawozdawczym Muzeum przygotowało i wydało następujące publikacje:

- Biuletyn Informacyjny Muzeum - cztery numery kwartalnika (jeden podwójny), w którym publikowane są bieżące informacje o wszystkich formach działalności merytorycznej i oświatowej, artykuły naukowe i materiały dotyczące poszczególnych działów i wystaw.
- Oferta wydarzeń muzealnych na okres styczeń/lipiec 2016 oraz rok szkolny 2016/2017
- Na bieżąco przygotowywane były materiały do Internetu (strona muzealna i portale internetowe), prasy i telewizji lokalnej oraz wydawnictw publikowanych przez inne instytucje.
  - Wydany został katalog do wystawy „ Zapach migdałów. Jarosław Luteracki” oraz folder do ekspozycji „ Nie tylko przez dziurkę od klucza. ROSI – skarb z głębin Pilicy”

Ad. XV - XVI.

W okresie sprawozdawczym systematycznie powiększaliśmy i uzupełnialiśmy zbiory poszczególnych działów o interesujące, unikatowe zabytki.

Stan na 1 stycznia 2016 r.: 16045 numerów inwentarzowych.

Przybyło: **472 numery inwentarzowe**

Stan na 31 grudnia 2016 r.: **16 482 numery inwentarzowe tj. 28 972 eksponaty**

W okresie sprawozdawczym pozyskaliśmy 472 pozycje inwentarzowe, w tym 2 nr. inwentarzowe pozyskane w drodze badań, 85 nr. inwentarzowych zostało zakupionych, 385 nr. inwentarzowych przekazano w darze. Muzealia te trafiły do działów: historyczno- numizmatycznego, archeologicznego, sztuki, przyrodniczego i biblioteki. Zgodnie z procedurą nowo pozyskane obiekty zostaną wprowadzone do inwentarza i opracowane naukowo. Muzeum po raz pierwszy w czerwcu , a następnie w grudniu było organizatorem Komisji ds. Pozyskiwania i Wyceny Muzealiów, w której uczestniczyło grono specjalistów – archiwistów i muzealników , w tym dyrektorzy i pracownicy muzeów: w Opocznie, Piotrkowie Tryb., Radomsku.

Zabytki nie są digitalizowane ze względu na uszkodzony system do ewidencji muzealiów Focus Arch. Firma serwisowa prawdopodobnie nie istnieje. Przygotowany jest projekt dotyczący digitalizacji – zakupu systemu MONA i wyposażenia pracowni digitalizacyjnej.

Zabytki z działu etnograficznego wypożyczane zostały jako depozyt do Skansenu Rzeki Pilicy (filii MCK). Muzeum wypożyczyło w depozyt z Archiwum Archidiecezji Łódzkiej „Księgę zgonów i narodzin wsi Tobiasze”, która prezentowana była do października 2016 r. na stałej wystawie historycznej.

Przeprowadzony został spis w formie scontrum w dziale przyrodniczym i bibliotece (Komisja stwierdziła 12 brakujących pozycji inwentarzowych).

Pracownicy działu etnograficznego, archeologicznego i przyrodniczego, zgodnie z zaleceniami popispowymi Komisji Inwentaryzacyjnych przekazali pisma wyjaśniające okoliczności wystąpienia braków obiektów.

Przeprowadzona została konsultacja naukowa z pracownikami Archiwum Państwowego w Piotrkowie Tryb. w sprawie obiektów dotyczących posiadłości Rodziny Ostrowskich zainwentaryzowanych w ewidencji dodatkowej w dziale historycznym. Decyzją Komisji część dokumentacji została przekazana zgodnie z procedurami do Archiwum Państwowego w Piotrkowie Tryb. Oddział w Tomaszowie Mazowieckim, część wprowadzona do zbiorów Muzeum.

Ad. XVII

W okresie sprawozdawczym na bieżąco przeprowadzano konserwację zabytków w dziale etnograficznym, przyrodniczym i historycznym poprzez wykładanie środków owadobójczych, prowadzona była doraźna konserwacja obiektów pozyskanych podczas nadzorów archeologicznych . XIX wieczna konsola – zabytek w dziale sztuki została oddana do konserwacji do Pracowni Konserwatorskiej w Warszawie. 7 ram obrazów zostało poddane renowacji.

Ad. XVIII - XIX.

W okresie sprawozdawczym zasoby biblioteki naukowej były systematycznie powiększane.

Do biblioteki pozyskano 150 woluminów za kwotę 3634,13 zł.

Pracownik biblioteki dokonywał 994 wypożyczeń 57 czytelnikom, udzielał konsultacji dotyczących prac dyplomowych i magisterskich, a także pomagał przy gromadzeniu różnych materiałów naukowych.

Ad. XX.

W okresie sprawozdawczym na bieżąco włączane są fotografie do archiwum odbitek fotograficznych dokumentujących zbiory i działalność Muzeum. Ogólny stan odbitek fotograficznych wynosi 1032.

Prowadzone są albumy fotograficzne na bieżąco dokumentujące wszystkie formy pracy Muzeum. Powiększane jest archiwum negatywów. Do archiwum negatywów włączono 1383 pozycje. Stan ogólny 50338.

Ad. XXI.

Muzeum kontynuowało współpracę z wieloma instytucjami i organizacjami, w tym z :

- Towarzystwem Przyjaciół Muzeum w Tomaszowie Mazowieckim im. A. hr. Ostrowskiego,
- Oddziałem Piotrkowskim Stowarzyszenia Twórców Ludowych, współorganizowaliśmy kiermasz oraz warsztaty etnograficzne, przygotowywana jest wystawa jubileuszowa i wydawnictwa poświęcone 40 leciu STL i twórcom ludowym regionu rawsko - opoczyńskiego
- Kołem Filatelistycznym, które organizowało spotkania wymiennie – informacyjne odbywają się w Muzeum w każdą niedzielę
- Stowarzyszeniem Amatorów Plastyków w Tomaszowie Mazowieckim
- Grupami Rekonstrukcji Historycznych
- 25 Brygadą Kawalerii Powietrznej w Tomaszowie Mazowieckim
- Miejskim Centrum Kultury w Tomaszowie Mazowieckim filiami : MOK, DOK, TKACZ i Skansenem Rzeki Pilicy
- Miejską Biblioteką Publiczną w Tomaszowie Mazowieckim
- Uniwersytetem im. Jana Kochanowskiego w Kielcach Filią w Piotrkowie Tryb.

Ponadto współpracowaliśmy z muzeami: w Piotrkowie Tryb., Opocznie, Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi, Muzeum Archeologicznym w Warszawie, Muzeum Lalek w Pilźnie, Muzeum Narodowym w Kielcach Filią Uniwersytetu Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim. Kontynuowana była współpraca na zasadzie partnerstwa z Archiwum Państwowym w zakresie wymiany wystaw, sesji naukowych, a także z Łódzkim Domem Kultury i innymi instytucjami naukowymi, Państwową Szkołą Muzyczną w Tomaszowie Mazowieckim.

Jak zawsze zadowolająca jest współpraca z tomaszowskimi szkołami w ramach realizacji konkursów, prelekcji, lekcji muzealnych i warsztatów.

Współpracowaliśmy z wolontariuszami.

Ad. XXII.

W Muzeum zatrudnionych jest 15 pracowników, w tym 7 pracowników merytorycznych, 3 pracowników administracyjnych, 5 pracowników obsługi. 4 osoby zatrudnione są w niepełnym wymiarze czasu pracy. Średnie zatrudnienie w 2016 r. w przeliczeniu na pełne etaty wyniosło: 12,71

Ad. XXIII

W roku sprawozdawczym Muzeum w ramach działalności gospodarczej prowadziło sprzedaż książek, czasopism i artykułów pamiątkowych.

Ad. XXIV

Wszystkie formy działalności merytorycznej, badawczej, wystawienniczej i edukacyjnej promowane były poprzez zaproszenia, afisze, ulotki i foldery. Ponadto na muzealnej stronie

internetowej, portalach internetowych, w lokalnych mediach: TIT, Dziennik Łódzki, Radio Fama i telewizji lokalnej.

Ad. XXV

1. Muzeum prowadzi Sekretariat Rady Muzeum.
2. Archiwum Zakładowe Muzeum jest na bieżąco porządkowane.
3. Muzeum czynne jest dla zwiedzających od wtorku do niedzieli w godz. 10.00 – 16.00 w piątki w godz. 10.00 – 19.00,
4. Wykonane zostały elementy stelażu ekspozycyjnego: kubiki szklane (6 szt) i klosze do gablot (3 szt.)
5. Przeprowadzony został roczny przegląd budowlany oraz przegląd oświetlenia p/poż
6. Wymienione zostało oświetlenie p/poż(zalecenie pokontrolne, wydatek nie ujęty w planie na 2016 r.)
7. Wymienione zostały 3 pary drzwi na ognioodporne oraz 3 hydranty (zalecenie pokontrolne, realizacja i finansowanie: Wydział Inwestycji UM)
8. Pozyskane zostały pudła archiwizacyjne w ilości 150 szt.
9. Zakupione zostały teczki archiwizacyjne kwasoodporne niezbędne do Archiwum Zakładowego
10. Przeprowadzona została kontrola gospodarki finansowej Muzeum za lata 2014 – 2017 (z upoważnienia Prezydenta Miasta Tomaszowa Mazowieckiego)
11. Przeprowadzony został spis z natury środków trwałych
12. Opracowywany został i przekazany Zastępcy Prezydenta Miasta Tomaszowa Mazowieckiego, projekt modernizacji wystaw stałych i adaptacji budynku postajennego do celów ekspozycyjnych i magazynowych
13. Zakupione zostały: sprzęt komputerowy wraz z niezbędnym oprogramowaniem – laptop i komputer; sprzęt nagłaśniający, odkurzacz, odzież ochronna (polary)
14. Rozpoczęcie procedury związanej z przekazaniem do Archiwum dokumenty kat. A z lat: 1946 – 1952 i 1952 - 1990

Sporządził:
Dorota Bill – Skorupa

Dyrektor Muzeum w Tomaszowie Mazowieckim im. A. hr. Ostrowskiego